

УДК 616.98:578.828.6:616.61-002.3[-036.22(477.74)

ОГЛЯД ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ З ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ/СНІДУ ТА ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ХРОНІЧНИЙ ПІЄЛОНЕФРИТ У ВІЛ-ІНФЕКОВАНИХ ХВОРИХ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Гуменюк Р. В., Гойдик В. С., Горобець О. П., Гоженко А. І.

УкрНДІ медицини транспорту МОЗ України, м. Одеса

Одеський обласний Центр по профілактиці та боротьбі зі СНІДом

Ключові слова: ВІЛ-інфекція, Одеська область, пієлонефрит, антиретровірусна терапія.

Вступ

В теперішній час ВІЛ-інфекція зареєстрована практично в усіх країнах світу. Наша держава має найвищий ступінь розповсюдженості хвороби серед країн СНГ. Найбільш уражені ВІЛ-інфекцією жителі Одеської, Луганської, Донецької, Дніпропетровської, Миколаївської областей, АР Крим, міст Києва і Севастополя. Хвороба уражає переважно молоде покоління – найбільш активну у репродуктивному і працездатному відношенні верству населення. Це одна з найхарактерніших ознак СНІДу – вплив на суспільно корисне життя молодого, здорового прошарку людей [1, 2, 4].

Одеська область відноситься до найбільших в Україні, як за площею, що складає 33,3 тис. кв. км (5,5 % території України), так і за кількістю населення, яка на 1 січня 2005 року склала 2415,7 тис. осіб, що становило 5,1 % від всього населення України [5].

Мета дослідження

Метою нашого дослідження було проведення огляду епідеміологічної ситуації з ВІЛ-інфекції/СНІДу та проаналізувати захворюваність на хронічний пієлонефрит при ВІЛ-інфекції в Одеській області.

Матеріал і методи

Нами проведено аналіз історій хвороб ВІЛ-інфікованих хворих, які знаходились на лікуванні в стаціонар-

ному відділенні ОЦПБ СНІД за 2006 - 2008 роки. Пролікованих хворих чоловіків - 682/57,2 %, жінок - 356/29,8 %, слід відмітити, що чоловіків значно більше, ніж жінок. Мешканці Одеси склали 690 чол./ 66,5 %, мешканці Одеської області – 348 чол./33,5 % від загального числа госпіталізованих хворих. Первинно госпіталізовані хворі склали: 863 чол./83 %, повторно госпіталізовані: 178 чол./17 %, – із числа пролікованих.

Результати дослідження та їх обговорення

В 2008 році масова частка нових випадків ВІЛ-інфекції, виявлених в Одеській області стала дещо меншою, хоча і складає 8,2 % від загальної кількості. Основна проблема полягає в несвоєчасному зверненні та пізньому встановленні на облік в Центр профілактики та боротьби зі СНІДом хворих з вперше виявленою ВІЛ-інфекцією.

Наступна таблиця відображає основні показники епіпроцесу в Одеській області в порівнянні з середньо українськими (табл.1)

При цьому залишається високою масова частка міських жителів, в середньому 66,3 % за три попередні роки, що показує недостатній обхват сільського населення інформаційними, діагностичними та лікувальними можливостями [6].

З поглибленням імунної недо-

статності у хворих на ВІЛ-інфекцію розвиваються опортуністичні інфекції бактеріальної етіології, та інші захворювання інфекційної і неінфекційної природи, які стають основною причиною смерті ВІЛ-інфікованих осіб. Особливе місце серед них займають бактеріальні інфекції, оскільки бактерії мають значний рівень поширеності серед населення і виражену здатність до персистенції. Гепатити В і С, які часто зустрічаються у ВІЛ-інфікованих осіб (1029 хворих, 99 %) у зв'язку з наявністю спільних шляхів передачі збудників і кандидозні ураження різної локалізації також здатні впливати на перебіг та прогноз ВІЛ-інфекції. Це зумовлює актуальність і необхідність визначення механізмів та прогнозування наслідків взаємного

впливу збудників захворювань бактеріальної етіології та ВІЛ в умовах коінфекції.

Захворювання нирок у ВІЛ-інфікованих зустрічається частіше, ніж в популяції в цілому, що зумовлено наслідками безпосередньої дії ВІЛ-інфекції на організм та проявами опортуністичних інфекцій, а також нефротоксичної дії антиретровірусних препаратів. Так, протеїнурія – основний маркер хронічної хвороби нирок – виявляється у 55% ВІЛ-інфікованих хворих [3].

Наступна таблиця відображає показники розповсюдженості хронічного пієлонефриту при ВІЛ-інфекції в ОЦПБ СНІД.

Показники реєстрації хронічного пієлонефриту при ВІЛ - інфекції стац-

Таблиця 1

Стан захворюваності на ВІЛ/СНІД в Одеській області в порівнянні з середніми показниками по країні за період 2007-2008 років (в дужках вказано показник на 100 тис. населення)

Показники	Одеська область		Україна	
	2007	2008	2007	2008
Кількість ВІЛ-позитивних, які ходяться на облік	9905 (414,20)	10821 (453,99)	81741 (176,20)	91717 (198,60)
Кількість вперше виявлених адків ВІЛ-інфекції	1704 (71,50)	1555 (65,24)	17687 (38,00)	18973 (40,90)
Кількість хворих на СНІД	1088 (45,49)	1172 (49,17)	8544 (19,30)	10410 (22,50)
Кількість померлих від СНІДу	110 (4,60)	95 (3,99)	2508 (5,40)	2714 (5,80)

Таблиця 2

Показники роботи стаціонарного відділення Одеського Обласного Центру з профілактики та боротьби зі СНІДом за 2005-2008 роки

Показник	Роки			
	2005	2006	2007	2008
Проліковані хворі	299	387	399	410
Летальність, %	36,5	23,2	20,8	19,7

Таблиця 3

Показники реєстрації хронічного пієлонефриту при ВІЛ - інфекції стаціонарного відділення Одеського Обласного Центру з профілактики та боротьби зі СНІДом за 2006-2008 роки

Показник	Роки		
	2006	2007	2008
Всього хворих	387 чол.	399 чол.	410 чол.
З них виписані хворі	298 чол.	314 чол.	329 чол.
Хронічний пієлонефрит у виписаних	86 чол., (29,2 %)	167 чол., (51,5%)	244чол., (74,0 %)
Летальність	89 чол., (30,2 %)	85 чол., (20,8 %)	81чол., (19,7 %)
Хронічний пієлонефрит у померлих	69 чол., (77,5%)	74чол., (87,0 %)	71чол., (87,7 %)

іонарного відділення Одеського Обласного Центру з профілактики та боротьби зі СНІДом за 2006-2008 роки

Слід відмітити, що і американські вчені проаналізували дані великої групи ВІЛ-інфікованих хворих з хронічною нирковою недостатністю, з метою оцінки адекватності антиретровірусної терапії і загальної смертності. Автори відмітили, що в великій групі ВІЛ-інфікованих пацієнтів при рівних інших умовах, хворі з хронічною нирковою недостатністю отримували антиретровірусну терапію значно рідше, ніж хворі з нормальною функцією нирок. Ті хворі, котрим призначали антиретровірусну терапію, часто отримували препарати в дозах, що були визначені без урахування ступеня порушення функції нирок. Саме те, що пацієнтам з хронічною нирковою недостатністю не призначали вчасно антиретровірусну терапію, або призначали її в неадекватному дозуванні препаратів, найвірогідніше призвело до підвищення рівня смертності в цій групі хворих від 22 % до 35 % (в порівнянні з хворими з нормальною функцією нирок) [7].

Висновок

У хворих на СНІД останні роки зменшується летальність, але незважаючи на успіхи високоактивної анти-

ретровірусної терапії (ВААРТ), смертність ВІЛ інфікованих хворих з хронічним пієлонефритом зростає в останні роки. Причини цього явища залишаються нез'ясованими. Однією з таких причин може бути те, що хронічний пієлонефрит призводить до хронічної ниркової недостатності, що, в свою чергу, потребує перегляду схеми ВААРТ з відміною нефротоксичних антиретровірусних препаратів та/або зміною режиму їх дозування.

Перспективи подальших досліджень

Все вищенаведене свідчить про необхідність подальшого вивчення перебігу, прогнозу та наслідків хронічного пієлонефриту для ВІЛ-позитивних хворих, а також можливості розробки схем антиретровірусної терапії з урахуванням високої розповсюдженості даного захворювання та застосуванням нових більш ефективних схем лікування пієлонефриту.

Література

1. Белозеров Е. С., Буланьков Ю.И. / ВИЧ – инфекция. – Элиста: АПП «Джонгар». – 2006. – С. 224
2. Бочкова Л.В., Немцов А.В. Развитие эпидемии ВІЛ-инфекции /СНІДу в Одесской области. // Инфекцион-

- ный контроль . – 2007. – № 4. – С. 3-10
3. Гоженко А.І, Горобець О.П., Гойдик В.С. та ін. Пієлонефрит у ВІЛ-інфікованих хворих у стадії СНІДу. Дерматовенерология. Косметология. Сексопатология. – 2008. – 1-2 (11). – С. 233-236
  4. Онищенко Г.Г. Противостояние эпидемии ВИЧ/СПИДа в Восточной Европе и Центральной Азии / / Микробиология, эпидемиология и иммунобиология. – 2009. – № 1. – С. 16-21
  5. Стан епідемії ВІЛ/СНІДу в Одеській області та аналіз заходів протидії. Ситуаційний аналіз / Балакірева О., Семерик О., Гук А. та ін. – К., Вид-во Раєвського. – 2006. – С. 128
  6. Огляд епідеміологічної ситуації з ВІЛ-інфекції/СНІДу в Одеській області / Н.С. Гойдик, В.С. Гойдик, В.В. Шухтін, А.І. Гоженко. – Одеський морський вісник. – 2009. – № 3. – С. 48-52
  7. Andy I. Choi et al. Low Rates of Antiretroviral Therapy among HIV Infected Patients with Chronic Kidney Disease. Clinical Infectious Diseases. – 2007. – № 45. – P. 1633–1639

Резюме

ОБЗОР ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКОЙ СИТУАЦИИ ПО ВИЧ-ИНФЕКЦИИ/ СПИДУ И ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ ХРОНИЧЕСКИМ ПИЕЛОНЕФРИТОМ У ВИЧ-ИНФЕЦИРОВАННЫХ БОЛЬНЫХ В ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ

Гуменюк Р. В., Гойдык В.С., Горобец О.П., Гоженко А.И.

В работе по исследованию эпидемиологической ситуации по ВИЧ-инфекции/СПИДу в Одесской области авторы анализировали заболеваемость на хронический пиелонефрит у больных с ВИЧ-инфекцией, а также обосновывали последующие направления изучения данной проблемы.

Summary

REVIEW OF EPIDEMIOLOGY SITUATION ON HIV-INFECTION/AIDS AND TO MORBIDITY ON CHRONIC PYELONEPHRITIS AT HIV-INFECTION IN ODESSA REGION

Gumenyuk I.V., Goydyk V.S., Gorobets O.P., Gozhenko A.I.

In the work was investigation epidemiology situation on HIV-infection/AIDS in the Odessa area authors analyzed morbidity on a chronic pyelonephritis at patients with HIV-infection and also grounded subsequent directions of study of this problem.

*Впервые поступила в редакцию 20.03.2010 г.
Рекомендована к печати на заседании редакционной коллегии после рецензирования*